

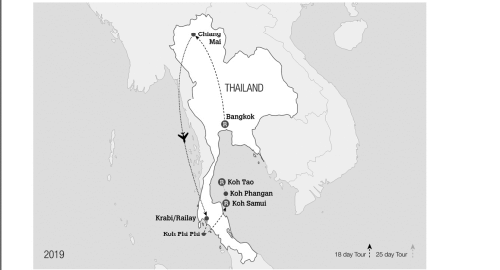

၆.တၢ်ဆိကတီၢ်ကွဲၣ်တၢ်မလတၢ်တဲၤဖျါထီၣ်ဒးဆိၣ်လီၤ (Oral Termination)

န့တၢ်မကတိၤမ့ၢ်ထံထးဆိၣ်န့ၤ လၢန့ကဘၣ်ဟးထီၣ်ကွဲၣ်တၢ်မတလၢအိၣ်ဘၣ်ဒီး တၢ်ဒုး သ့ၣ်ညါန့ၤ ဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဒိ လၢဒုးဟးထီၣ်န့ၤတၢ်မၤအဂ့ၢ်ဘၣ်အးယီၣ်န့ၤ, အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ယုဒ်အံၤ မ့ၢ်တၢ်လၢအတတီၢ်ဝဲဘၣ်ဝဲ ဘၣ်လီၤ. မ့ၢ်အဂ့ၢ်ဒီးယုၣ်န့ၣ် တၢ်သိၣ်တၢ်သိးအိၣ်ဒီးဝဲလၢ တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါ တၢ်ပုၤဒိတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်ဒီးသိးန့ၣ်တၢ်ပုၤ တၢ်ကဘၣ်ကွဲၤလီၤအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

(Employee’s Provident Fund - GPF) မ့တၢ်မ့ၢ်တၢ်ဆိၣ်ထွဲလၢ တၢ်ဆိၣ်န့ၣ်ကရူၢ် အတၢ်တၢ်ဘၣ်ဘၣ်အတီၢ် (သုမုၣ်န့ၣ်ဝုၣ်ခေမအေ့အဝေညါ) - (Social Security Organization - Soseo) ဘၣ်အးယီၣ်န့ၣ်, သ့ၣ်ညါလၢန့တၢ်ယုတၢ် တၢ်မကတိၤ, (ပုၤမၤသးကိးတၢ် ကမ့ၢ်ဝဲဝဲ တက့ၢ်. ဘၣ်ဆ့ၣ်တၢ်လၢ န့ဟးအီၤဒုးအိၣ်ဝဲဟံးဝဲလီၤ. လဲၤယီၤသ့ဟဲးလီၤတဖၣ် (တၢ်အိၣ်န့ၣ်ကရူၢ်) အတၢ်တၢ်တၢ်လၢအဝဲလီၤ, တၢ်ဟ့ၣ် ဆိၣ်ထွဲလီၤဆီ ပုၤမၤတိၤအဝဲလီၤတီၤ ဒီးပုၤမၤတိၤအဝဲလီၤတီၤတဖၣ် ဒီးဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ်ဟံၣ်ဖျါဘၣ်သ့ၣ် သဲစဲတက့ၢ်. အန့ၣ်သ့ဟးဒီး ပုၤအိၣ်တဖၣ် ကမ့ၢ်ထီၣ်ယုထီၣ် တၢ်ဂ့ၢ်အိၣ်အဆံး တၢ်ဆိၣ်တတီၤ ဒီးမကတိၤ ဒီးသိးန့ကဒီး န့ၣ်ဘၣ် တၢ်လၢအကြၢးဝဲဒီးန့ၣ်လီၤ.

ကီၢ်ကွဲၣ်တၢ် (Thailand)

တၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ် တၢ်ဟံၣ်ပိုၣ်ပုၤ တၢ်ဒီးဒုးအိၣ်ပုၤပုၤမၤတိၤအဝဲတၢ်ဂ့ၢ်လၢ အကၢ်ဒိၣ်ဒုး တၢ်တက့ၢ် လၢဟးအံၤန့ၣ် မ့ၢ်ဒီးကးကဲၤဖျါထီၣ်ဘၣ် တၢ်မကတိၤအပုၤလၢအအိၣ်ဆိၣ်မိၣ်ဟးအတီၢ် န့ၣ်လီၤ. ပုၤဟးပုၤ တၢ်မကတိၤခိ, တမ့ၢ်ဘၣ်လဲၣ်န့ၣ် တၢ်ကြၢးမၤလီၤတၢ်ဒီး ဒီးဖျါ တၢ်က့ၢ်ထီၣ်စးလီၤ. သံမဲသးသ့ၣ် ဘၣ်က့ၢ် ဘၣ်ကပုၤ ဒ်စဲစဲတၢ်အသး ဘၣ်လီၤဘၣ်စး ဒီးကမၤပုၤ မ့ၢ်ပုၤမၤတိၤ အတၢ်သိၣ်တၢ်သိ ဒီးသ့ၣ်တဖၣ် လၢအဘၣ်ယုသဲခဲလၢန့ၣ်လီၤ.

၁.ဘၢၣ်ကတီၢ်(Scope)

ကီၢ်ကွဲၣ်တၢ် တၢ်သိၣ်တၢ်ဘၢၣ်ဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ဒီးအိၣ်ပုၤပုၤမၤတိၤတီၤလၢ အဘၣ်တၢ် ထုထီၣ်ဒီး. ဝဲ ဘၣ်က့ၢ်န့ၣ်န့ၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢအဘၣ်ယုဒီး “တၢ်မကတိၤတဖၣ်” ခဲလၢလၢ ကီၢ်ကွဲၣ်တၢ်အပုၤန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ် သိၣ်တၢ်သိးအံၤအပုၤ “တၢ်မကတိၤ” ဘၣ်တၢ်ဟံၣ်ဖျါအီၤအါအါ ကီၢ်ကွဲၣ် ဒီးဘၢၣ်ယုဝဲဒီးပုၤတဖၣ်လၢ တၢ်အိၣ်ဒီး တၢ်မကတိၤ ပုၤမၤတိၤအဝဲဘၣ်ဘၣ်ထွဲလီၤတဘၣ် ဒ်တၢ်အလုၢ်အလၢအိၣ်အသးန့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢ ကမ့ၢ်ဘၣ်ဘၣ်အီၤလၢအအိၣ်ဖျါ “တၢ်မကတိၤ” န့ၣ် ပုၤယုၣ်စ့ၢ်ကိးစံးဒီး ပုၤတဖၣ်လၢအအိၣ်ဒီး မ့ၢ်ဒီးဖျါလၢ. လၢတၢ်ယုတၢ်အီၤ ဒီးသိးကမၤတီၤလၢ တၢ်မကတိၤတက့ၢ်အဘၣ်စး တၢ်မကတိၤတက့ၢ်အပုၤန့ၣ်တၢ်တဖၣ် လၢအဟ့ၣ်မိၤဟ့ၣ်ကတီၤဝဲဒီး တၢ်ကရၢကရီၤတန့ၤလၢ အဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ်ဟတၢ်ဆၢ အတၢ်ဖဲတၢ်မတဖၣ်လၢ တၢ်မကတိၤတက့ၢ် အပုၤအါ အဘၢၣ်ကတီၤအပုၤန့ၣ်လီၤ.

ပုၤဒီးန့ၣ် မ့တၢ်မ့ၢ်တၢ်ကရၢကရီၤ ဒီးန့ၣ်အသးတဖၣ် ကဘၣ်န့ၣ်ဟ့ၣ်လီၤသး တၢ်မကတိၤ အပုၤအါ လၢ အလီၤဘၣ်အီၤလၢအမၤဝဲသ့ၣ် လၢတၢ်ဒီးအိၣ်အိၣ်ပုၤ. ပုၤမၤတိၤအိၣ်အတၢ်သိၣ် တၢ်သိးအပုၤန့ၣ်လီၤ. အိၣ်န့ၣ်အန့ၣ် လၢတၢ်မၤအဟ့ၣ်ထီၣ် လီၤသီတၢ်ဂ့ၢ်လၢ တၢ်သိၣ်တၢ်သိးအပုၤ ကသ့ၣ်အကီၢ် ဒီးအလီၤအိၣ်ဝဲအသး ပုၤလၢအဟံးန့ၣ်န့ၣ် လၢတၢ်မၤသးကိးအတၢ် ဆဲလဲၤမဲၤအတီၢ် ပုၤအိၣ်တဖၣ် ဒီးပုၤလၢအမၤစၢၤအီၤတဖၣ် ကဘၣ်န့ၣ်ဟံးန့ၣ်ဂီၤကိး တၢ်မကတိၤမ့ၢ်အါ လၢအလီၤဘၣ်အီၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤတက့ၢ်လီၤပုၤ မ့တၢ်မ့ၢ်တၢ်မၤ အကၢ်ဒိၣ်ဝဲလၢ တၢ်ပဆၢဒီး သ့ၣ်က့ၢ်တၢ်မၤအပုၤ မ့တၢ်မ့ၢ် ပုၤလၢအဘၣ်ပုၤဘၣ်ဒါလၢ မ့ၢ်ဒီးအိၣ်ထံးအိၣ်တီ မ့တမ့ၢ် ပုၤမၤစၢၤ တၢ်ဆဲလဲၤတၢ်မတၢ်အဂ့ၢ်လီၤအဂ့ၢ်န့ၣ် “တၢ်မကတိၤ” ကြၢးသဲသးမိးက့ၢ် အဝဲ အတၢ်သ့တၢ်ဘၣ် လၢတၢ်ဟံးန့ၣ်မ့ၢ်အါအကီၢ် ဒ်တၢ်သိၣ်တၢ်သိးဝဲဝဲအသးန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်အံၤအယီၤ, တၢ်ကဘၣ်က့ၢ်စၢၤ မၤလီၤတၢ်တၢ်ဂ့ၢ် ဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်မကတိၤန့ၣ်န့ၣ်အံၤ ဘၣ်လီၤဝဲ ဒ်တၢ်သိၣ်တၢ်သိးကစီၤခိ ဒီးမၤလီၤတၢ်တၢ်မကတိၤအတၢ်ဒီးဒုးအိၣ်ပုၤပုၤအဂ့ၢ် ဒ်တၢ်သိၣ်တၢ်သိးဖျါဝဲအသးန့ၣ်တက့ၢ်.

၂. တၢ်ဖဲတၢ်မၤအဘၣ်တီၢ်အန့ၣ်န့ၣ် (Working Hours)

ညီၣ်န့ၣ်တၢ်မကတိၤတက့ၢ်မုၢ်လဲၤ ဒီးအိၣ်ဒီးဝဲလၢပုၤမၤတိၤဖိတက့ၢ်မတၢ်တန့ၢ် (၈)န့ၣ်န့ၣ် စ့ၢ်စ့ၢ် အခါကတၢ် ဒီးအခါကတၢ် (၄၀)လၢတန့ၣ်စ့ၢ်စ့ၢ်. တၢ်မၤမ့ၢ်တၢ်လၢ ဘၣ်တၢ်ဆိၣ်ကိးအိၣ် ဒ်အမ့ၢ်တၢ်လီၤဘၣ်ပိၣ် လၢတၢ်ကဘၣ်ညါကွဲၤသး မၤအီၤလီၤသီဒ်တၢ်လၢ မၤဘၣ်ဒိတၢ်အိၣ်န့ၣ်အိၣ်န့ၣ် ဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢအကဲဝဲဝဲအသးန့ၣ် အခါကတၢ် တန့ၢ်တၢ်မၤ အခါကတီၢ် ကမ့ၢ် (၇)န့ၣ်န့ၣ် ဒီး(၄၂)န့ၣ်န့ၣ် လၢတန့ၣ်အတီၢ်ပုၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤမၤတိၤဖိတက့ၢ်လၢ အမၤတၢ်အစ့ၢ်ကတၢ်တန့ၢ်(၅)န့ၣ်န့ၣ်န့ၣ်, တၢ်ကြၢး ဟ့ၣ်ဒီး တၢ်အိၣ်ဘၣ်အဆၢကတီၢ် အစ့ၢ် ကတၢ် (၁)န့ၣ်န့ၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤမၤတိၤဖိတက့ၢ် တၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်ဒီး တၢ်အိၣ်သ့ၣ်အတၢ်အိၣ်ဒီး အစ့ၢ်ကတၢ်တသးလၢ တန့ၣ်အတီၢ်ပုၤန့ၣ်လီၤ.

၃.တၢ်မတၢ်ပုၤကွဲၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ် (Over Time)

ညီၣ်န့ၣ် ပုၤမၤတိၤဖိတက့ၢ်, တၢ်တဘၣ်အိၣ်ဒီးပုၤ ကဘၣ်မတၢ်ဘၣ်ညါထီၣ်ကွဲၣ် တၢ်မၤ အဆၢကတီၢ် န့ၣ်ဘၣ်. မ့တၢ်မ့ၢ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ်အသိး တၢ်မကတိၤကဘၣ်မၤန့ၣ်ဆိၣ်မိၣ်စၢၤ ပုၤမၤတိၤဖိ အတၢ်ဟံၣ်သ့ၣ်ဟံးသးန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤအဆၢန့ၣ် မ့ၢ်လီၣ်ဘၣ်တၢ်မၤတန့ၣ်သိး လၢကိးသးဟတၢ်ဟးတီၢ်. လၢတၢ်မၤမကတိၤအကီၢ် မ့တၢ်မ့ၢ်တၢ်မၤ မ့ၢ်တၢ်အကၢ်ဒိၣ်အခါန့ၣ်. တၢ်မၤန့ၣ်ပုၤမၤတိၤဖိ အတၢ် ဟံၣ်သ့ၣ်ဟံးသးအဂ့ၢ်အလီၤတအိၣ်ဝဲဘၣ်. ပုၤမၤတိၤဖိ တက့ၢ်လၢအဘၣ်မၤ တၢ်ပျဲထီၣ်/ဘျဲထီၣ် တၢ်မၤအဆၢကတီၢ်န့ၣ် အဝဲကြၢးဝဲဘၣ်ဝဲဒီးတၢ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ် တၢ်မၤပျဲထီၣ် အတၢ်ဘျးတၢ်လဲ တစး ဒီးတတၢ်လၢတၢ်ဘျးတၢ်လဲဂီၢ်ထံးအစီၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤမၤတိၤဖိ အိၣ်စ့ၢ်ကိးဝဲတန့ၤလၢ အဘၣ်တၢ်ဟံးအီၤ ဒ်တမ့ၢ်ပုၤလၢအကြၢးဝဲဘၣ်ဝဲဒီး အိၣ်ဒီးတၢ်န့ၣ်ဖိန့ၣ်ကတီၤလၢ ကမၤတၢ်လၢတၢ်မကတိၤအစ့ၢ်စး လၢတၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ် လၢအပုၤဟံးသးအဂ့ၢ်အလီၤတအိၣ်ဝဲဘၣ်. ပုၤမၤတိၤဖိ အတၢ်ဒီးလဲ, တၢ်ဆိ ကတီၢ်မ့ၢ်တမ့ၢ် ဟံးလီၤနီၣ်ထီၣ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဘျးတၢ်လဲအကီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤမၤတိၤဖိတဖၣ် လၢအဘၣ်မတၢ် အိၣ်ဒီး အဆၢန့ၣ်လၢကဘၣ်အိၣ်ဖိစ့ၢ်စ့ၢ်. ဒီးတၢ်မၤအလီၤဒီး တၢ်ဟံးလီၤန့ၣ်အီၤ တၢ်မၤအဆၢကတီၢ်အသဲ အဝဲသ့တဖၣ်. ဒီးပုၤမၤတိၤဖိအကတန့ၢ်န့ၢ် လၢအမၤအကလုၢ်လီၤဝဲသီတဖၣ်စ့ၢ်စ့ၢ်. အလီၤ တအိၣ်လၢ တၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်ဒီး. တၢ်ဆၢကတီၢ်ဘျဲထီၣ် အတၢ်ဘျးတၢ်လဲန့ၣ်ဘၣ်. တၢ်အကၢ်ဒိၣ် လၢတၢ်ကဘၣ် ဟံၣ်သ့ၣ်ဟံးသး သ့ၣ်ညါအီၤမ့ၢ်ဝဲ ကီၢ်ကွဲၣ်တၢ်အပုၤမၤတိၤဖိ အတၢ်သိၣ်တၢ်သိ တဖၣ်ဖျါထီၣ် တၢ်ဂ့ၢ် ဘၣ်ထွဲဒီး ပုၤမၤတိၤဖိတဖၣ်လၢ ညီၣ်န့ၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ်ဒိၣ်အီၤ. တၢ်ဆၢကတီၢ် ဘၣ်ထီၣ်အဘျးအလဲ လၢကြၢး ဟံးဟ့ၣ်အီၤအဂ့ၢ် ဒ်ပုၤလၢအဘၣ်ပုၤဆၢတၢ်မၤအိၣ်ဒီးတၢ်သ့ တၢ်ဘၣ်လီၤသီလၢအပုၤအမ့ၢ်အိၣ်အဂ့ၢ် ဒီးတၢ်သ့ တၢ်ဘၣ်လီၤသီလၢ တၢ်ဂ့ၢ်အကတၢ်မဲၤမဲၤအကီၢ်န့ၣ်ဘၣ်. တၢ်တပျဲလၢတၢ်ကိးဒီးန့ၣ်ဘၣ် တၢ်မၤအဆၢကတီၢ် ဘျဲထီၣ် အတၢ်ဘျးတၢ်လဲန့ၣ် အဂ့ၢ်ဖိပုၤ ဖိၣ်ဟံးဝဲစ့ၢ်စ့ၢ် ပုၤမၤတိၤဖိတဖၣ် လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်န့ၣ်ဖိန့ၣ်ကတီၤ. ဒ်ပုၤ အအိၣ်အသးအစီၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မကတိၤလၢ ကီၢ်ကွဲၣ်တၢ်အပုၤတက့ၢ် ကြၢးဟံၣ်သ့ၣ်ဟံးသးလီၤသီ လၢတၢ်မၤလီၤတၢ် တၢ်ဟ့ၣ် တၢ်ဆၢကတီၢ်ဘျဲထီၣ်အဘျးအလဲ မ့ၢ်ဝဲပုၤပုၤမၤတိၤဖိကိးကိးဒီးအကီၢ် အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

၄. တၢ်လီၤတၢ်က့ၢ်စဲတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဘျးတၢ်လဲ ဒီးလဲလဲတဖၣ် (Place of Payment of Wages and Salaries)

လၢတၢ်ကဟ့ၣ်ကဟ့ၣ်ဒီးဒုးအိၣ်ပုၤ ပုၤမၤတိၤဖိအတၢ်သိၣ်တၢ်သိအပုၤန့ၣ်, ပုၤမၤတိၤဖိ တက့ၢ် အတၢ်ဘျးတၢ်လဲ ဒီးအလဲလဲန့ၣ်, မ့တၢ်မ့ၢ်ဘၣ်လၢပုၤမၤတိၤဖိ ဘၣ်ညါဘၣ်သး အဂ့ၢ်လီၤဝဲလၢ တၢ်ကဟ့ၣ်အီၤ. လၢ တၢ်လီၤတၢ်က့ၢ်အကတၢ်ဟံးမ့ၢ်ဂ့ၢ်. လၢက့ၢ်အကတၢ်ကလုၢ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်. အသိး တၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်ဒ်အီၤလၢ တၢ်ဖဲတၢ်မၤအလီၤန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်အံၤအယီၤ တၢ်မကတိၤ ကဘၣ်မၤန့ၣ်ထီၣ် တၢ်ဟ့ၣ်ပုၤမၤတိၤဖိ အဘျး အလဲ အုၣ်အဝဲဒ်အစးအလီၤပုၤအဂ့ၢ် ဝဲတၢ်မကတိၤအိၣ်ဒီး သ့ၣ်ကွဲၣ်န့ၣ်အသးန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤအဟ့ၣ်ပုၤမၤ တၢ်ဖိလၢ ကဘၣ်လီၤက့ၢ် တကလုၢ်န့ၣ် တသ့ဝဲဘၣ်.

၅. ကမ့ၢ်အတၢ်သ့ၣ်အန့ၣ်တဖၣ် (Public Holidays)

လၢတန့ၣ်အတီၢ်ပုၤန့ၣ် တၢ်မကတိၤကဘၣ်ဟ့ၣ် ပုၤမၤတိၤဖိလၢကမ့ၢ်တၢ်သ့ၣ် အမ့ၢ်န့ၢ်. တၢ်ပျဲအစ့ၢ်ကတၢ် (၁၃)သီန့ၣ်လီၤ. ကမ့ၢ်တၢ်သ့ၣ်အမ့ၢ်န့ၢ် မ့ၢ်လီၤဘၣ်ဝဲ ပုၤမၤတိၤဖိ ကမၤန့ၢ်တၢ်သ့ၣ် လၢတန့ၣ်အတီၢ်ပုၤန့ၣ်အသးန့ၣ်. တၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်အတီၢ်သ့ၣ်အမ့ၢ်န့ၢ်လၢ အဝဲအကီၢ်လၢဝဲတန့ၢ်န့ၣ်လီၤ. ကမ့ၢ်အတၢ်သ့ၣ်အမ့ၢ်န့ၢ်အံၤ ဟ့ၣ်ပုၤဝဲ ဒီးပုၤမၤတိၤဖိအမ့ၢ်န့ၢ် (လီၤပုၤတသီ)န့ၣ်လီၤ. တၢ်သ့ၣ် အမ့ၢ်န့ၢ်. အဂ့ၢ် (၁၂)သီ တၢ်ကဘၣ်ယုထးအီၤလၢ မ့ၢ်န့ၢ် (၁၆)သီ လၢတီၢ်ကွဲၣ်တၢ်မတၢ်မြ့ၤ ဘၢၣ်ဘၣ်ဂ့ၢ်လီၤဝဲ အက့ၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မ့ၢ်အီၤလၢ တၢ်မၤစးထီၣ်, လီၤန့ၣ် လီၤလဲအန့ၣ်န့ၣ်, တၢ်မကတိၤကဘၣ်ဒုးသ့ၣ်ညါ ပုၤမၤတိၤဖိတဖၣ်လၢ ကမ့ၢ်တၢ်သ့ၣ်အမ့ၢ်န့ၢ်. လၢတၢ်ကဟ့ၣ်အဝဲသ့ၣ် မ့ၢ်မ့ၢ်န့ၣ်မတၢ်တဖၣ်လီၣ်န့ၣ်လီၤ.

၆. တၢ်ပျဲကသ့ၣ်တန့ၢ်တဘျီ (Annual Leave)

ပုၤမၤတိၤဖိတက့ၢ်လၢလၢလၢအမၤတၢ်တၢ်အစ့ၢ်ကတၢ်တန့ၢ်န့ၣ် ကိးန့ၣ်ဒဲးတၢ်ကြၢး ဟ့ၣ်ဒီး တၢ်ပျဲကသ့ၣ် တန့ၢ်တဘျီအဆၢ အစ့ၢ်ကတၢ် (၆)သီန့ၣ်လီၤ.

၇. တၢ်ဆၢတၢ်ဆိအတၢ်ပျဲ

ကိးမ့ၢ်န့ၢ်ဒဲးပုၤမၤတိၤဖိတက့ၢ် ကြၢးဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ပျဲကသ့ၣ် လၢတၢ်ဆၢတၢ်ဆိအသိး အစ့ၢ်ကတၢ် (၃၀)သီန့ၣ်လီၤ. ပုၤမၤတိၤဖိတက့ၢ်လၢ ကဘၣ်ဟ့ၣ်အတၢ်ဆိအတၢ်ပျဲကသ့ၣ် ဝဲတၢ်မၤအမ့ၢ်န့ၢ်. ကမ့ၢ်အပုၤ (၃)သီန့ၣ်, အဝဲကဘၣ်ပုၤဖျါထီၣ်ကဘၣ်လၢအဟ့ၣ်အဟ့ၣ်အဆၢ အဂ့ၢ်ဒီး အဆၢဘၣ်အုၤ ဘၣ်ဆိ အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

၈. တၢ်ဆဲစဲမိၤအတၢ်ပျဲကသ့ၣ် (Maternity Leave)

ပုၤမၤတိၤဖိတက့ၢ်လၢ အမ့ၢ်ဖိပုၤအိၣ်ပုၤအိၣ်ပုၤအိၣ်ပုၤ ကဆဲစဲမိၤအစီၣ်န့ၣ်, တၢ်ကဘၣ် ဟ့ၣ်ဒီး တၢ်ဆဲစဲမိၤ အတၢ်ပျဲကသ့ၣ်အစ့ၢ်ကတၢ် (၉၀)သီန့ၣ်လီၤ. ပုၤမၤတိၤဖိတက့ၢ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ်ဝဲ တၢ်ဆဲစဲမိၤအတၢ် ပျဲကသ့ၣ်သ့ဝဲ (၄၅)သီန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်တၢ်ပျဲကသ့ၣ်အန့ၢ်အသီလၢ အအိၣ်တၢ်ဒီးန့ၣ် တၢ်မ့ၢ်တဟ့ၣ်ဒီး ဘၣ်သ့ဝဲ ဒီးသန့ၣ်ထီၣ်အသးလၢ တၢ်မကတိၤအသ့ၣ်န့ၣ်က့ၢ်စ့ၢ် အစီၣ်န့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

၉. တၢ်ဆိကတီၢ် ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ဆိၣ်ထွဲ (Termination and Severance)

ညီၣ်န့ၣ်ပုၤမၤတိၤဖိတက့ၢ် တၢ်ကဘၣ်ဒုးသ့ၣ်ညါသီအီၤ ဘၣ်သ့ၣ် ဒီးတၢ်ကဆိကတီၢ်အီၤလၢ တၢ်မၤ အဂ့ၢ်အစ့ၢ်ကတၢ်ဟးပုၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါဒီး ဟးဘၣ်ဘၣ်ဒီးဘၣ်ထံးအတၢ်အိၣ်ပုၤ အဆၢအဟ့ၣ်ဘၣ်. ပုၤမၤတိၤဖိလၢကိးဆၢကတီၢ်တက့ၢ်လၢ တၢ်မကတိၤဆိကတီၢ်အီၤလၢ တၢ်မၤန့ၣ်. တၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်ထွဲအီၤ တၢ်ဘျးတၢ်လဲ ဒ်လဲဟံးအသးလီၤ.

တၢ်မၤအဆၢကတီၢ်

- အိၣ်န့ၣ် (၁၂၀)သီဘၣ်ဆၢန့ၣ်ဒီးတန့ၣ် (တၢ်ဘျးတၢ်လဲလၢတၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်ထွဲ တၢ်ဘျးတၢ်လဲပုၤမၤတိၤဖိ လၢ (၃၀)သီ)

-အစ့ၢ်ကတၢ်(၁)န့ၣ်ဘၣ်ဆၢစ့ၢ်န့ၢ်ဒီး(၃)န့ၣ် (တၢ်ဘျးတၢ်လဲပုၤမၤတိၤဖိလဲလဲလၢ (၉၀)သီအကီၢ်)

-အစ့ၢ်ကတၢ်(၃)န့ၣ်ဘၣ်ဆၢစ့ၢ်န့ၢ်ဒီး(၆)န့ၣ် (တၢ်ဘျးတၢ်လဲပုၤမၤတိၤဖိလဲလဲလၢ(၁၀၀)သီအကီၢ်)

-အစ့ၢ်ကတၢ်(၆)န့ၣ် ဘၣ်ဆၢစ့ၢ်န့ၢ်ဒီး(၁၀)န့ၣ် (တၢ်ဘျးတၢ်လဲပုၤမၤတိၤဖိလဲလဲလၢ(၂၀၀)သီအကီၢ်)

-အစ့ၢ်ကတၢ်(၁၀)န့ၣ် (တၢ်ဘျးတၢ်လဲပုၤမၤတိၤဖိလဲလဲလၢ (၃၀၀)သီအကီၢ်)

၁၀. တၢ်သ့ၣ်တၢ်ဖဲတၢ်မၤအတၢ်လီၤတၢ်က့ၢ် (Change of Work Place)

ဝဲတၢ်မကတိၤလၢအတၢ်ဖဲတၢ်မၤအတၢ်လီၤတၢ်က့ၢ်န့ၣ်, တကီၢ်ခါကမ့ၢ် တၢ်မၤဘၣ်ဒိ ဘၣ်သ့ဝဲ ပုၤမၤတိၤဖိ တက့ၢ်အတၢ်လုၢ်အိၣ်အသးသ့ၣ်အသိး, တၢ်မကတိၤ ကဘၣ်ဒုးသ့ၣ်ညါသီ ပုၤမၤတိၤဖိဘၣ်ထွဲဒီး ဟံးပုၤမ့ၢ်ဖဲတၢ်မၤအလီၤအဂ့ၢ်အဂ့ၢ် အစ့ၢ်ကတၢ်(၃၀)သီန့ၣ်လီၤ. ပုၤမၤတိၤဖိတက့ၢ် မ့ၢ်တဖၣ်ဒီး လဲၤမၤ ထွဲတၢ်လၢ တၢ်ဖဲတၢ်မၤအလီၤ အသီတတၢ်ဘၣ်အသိးန့ၣ် တၢ်မကတိၤကဘၣ်ဟ့ၣ်ဆိၣ်ထွဲဒီး. အစ့ၢ်ကတၢ် တၢ်ဘျးတၢ်လဲလၢ အဒီးန့ၣ်ဘၣ်ဝဲ ၅၀% န့ၣ်လီၤ.

၁၀.တၢ်ဖဲတၢ်မၤအတၢ်န့ၣ်က့ၢ် (Work Rules)

တၢ်မကတိၤတက့ၢ်လၢ အအိၣ်ဒီးပုၤမၤတိၤဖိ (၁၀)ကန့ၣ်, ကဘၣ်ဂ့ၢ်လီၤန့ၣ် အဝဲသ့ဝဲ လၢတၢ်ဖဲ တၢ်မၤအတၢ် န့ၣ်က့ၢ်လၢ ကကဆၢ အစ့ၢ်ကတၢ်တၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ်အံၤန့ၣ်လီၤ.

-တၢ်ဖဲတၢ်မၤအန့ၢ်အသီ, တၢ်ဖဲတၢ်မၤအန့ၢ်န့ၣ်, တၢ်အိၣ်ဘျးအိၣ်သီအဆၢကတီၢ်

-တၢ်သ့ၣ်အမ့ၢ်န့ၢ်အန့ၢ်စ့ၢ်စ့ၢ် ဒီးကမ့ၢ်တၢ်သ့ၣ်အန့ၢ်အသီ

-တၢ်မၤပျဲက့ၢ်တၢ်မၤအဆၢကတီၢ် ဒီးတၢ်မတၢ်ဖဲတၢ်အိၣ်သ့ၣ်အပုၤန့ၢ်န့ၢ်

- မ့ၢ်န့ၢ်မုၢ်သီ ဒီးတၢ်လီၤတၢ်က့ၢ်လၢတၢ်ကထုထီၣ်ဟ့ၣ်တၢ်ဘျးတၢ်လဲ

-တၢ်ဆၢတၢ်ဆိအတၢ်ပျဲ ဒီးတၢ်ဆဲစဲမိၤအတၢ်ပျဲ

-တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်စံးညါလၢတၢ်ကဘၣ်လီၤယီၤအကီၢ်

-သ့ၣ်ဘၣ်ထွဲ ဒီးတၢ်လုၢ်လီၤထွဲတၢ်သိၣ်တၢ်ဘျး

-တၢ်စံးညါဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်မကမ့ၢ်တဆိဘၣ်တဆိ

-တၢ်ဆိကတီၢ်ဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်မကမ့ၢ်တဆိဘၣ်တဆိ

၁၂.တၢ်ဘၣ်ဘၣ်ဆၢန့ၣ်ကမ့ၢ်မဲၤတီၢ် (Welfare Committee)

တၢ်မကတိၤလၢ အပုၤမၤတိၤဖိအိၣ် (၅၀)က ချ့အစီၣ်န့ၣ်, ကဘၣ်ကရၢကရီၤထီၣ် တၢ်ဘၣ်ဘၣ် ဘၣ်ခုၣ်ကမ့ၢ်တၢ်လၢအအိၣ်ဒီး ကမ့ၢ်တီၢ်အစ့ၢ်ကတၢ် (၅)ကန့ၣ်လီၤ. တၢ်မကတိၤ ကဘၣ်ထံးလီၤဒီး ကမ့ၢ်တီၢ် အစ့ၢ်ကတၢ် (၃)လဲတဘျီ ကိးစ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

စုၤစဲ(Singapore)

ဒ်ထံးကီၢ်အဂ့ၢ်အကတၢ်တဖၣ်လၢ အပီၤအိၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သိးအကလုၢ်အသိး, တၢ်ဘၣ်ထွဲလီၤသး လၢတၢ်မကတိၤ ဒီးပုၤမၤတိၤဖိအဘၣ်စ့ၢ်စ့ၢ်စ့ၢ် စုၤစဲမ့ၢ်တၢ်လၢအဘၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်အီၤ ဒီးဖျါတၢ်မၤ တၢ်ဆဲလဲလီၤ. အတၢ်အိၣ်လဲလၢ တက့ၢ်ဒီးတက့ၢ်အဘၣ်စ့ၢ်စ့ၢ်လီၤ. တၢ်ဒီးဝဲပုၤမၤ တၢ်ဖိ အတၢ်သိၣ် တၢ်သိ (Employment Act - EA), လၢစုၤစဲမ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်က့ၢ်အကီၢ်ထံး တဖၣ် ဒီးတၢ်ဒီးလဲ ပုၤမၤတိၤဖိအဘျးအစး တၢ်သိၣ်တၢ်သိးလဲတၢ်မကတိၤတဖၣ် ကဘၣ်ဒီးက

၁၆. တ်မဟွဲဂ်လၢတံးစံးတံးမၤအဆၢကတီၢ်တကတီၢ်စိုဟ်

၁၇. တံးဒုးသ့ၣ်ညါတံးဂံးတံးဂံးဒုးအဆၢကတီၢ်တကတီၢ်စိုဟ်

၁၈. တံးစံးတံးမၤအလီၤအကျဲ (မ့ၢ်တယၢၤထီၣ်သ့ၣ်)

(တံးအံၤတၢ်ကသုးအီၤဖဲတံးမၤအလီၤအကျဲတမ့ၢ်ဒ်တံးလီၤ လၢတံးမၤကစၢ်အိၣ်ဆိၣ်ဘၣ်)

တံးစံးတံးမၤအဆၢကတီၢ်န့ၣ်န့ၣ်

တံးဒီးလဲၤပုၤတၢ်ဖီအတၢ်သိၣ်တၢ်သီၣ် ဟံၣ်ပျဲတၢ် ပုၤတၢ်ဖီတကတီၢ် တံးတဘျီမၤ အမၤတၢ်အိၣ်န့ၣ်န့ၣ် တံးလၢလဲၤအံၤတၢ်.

- တံးမၤတၢ်တၢ်န့ၣ်လီၤ လၢပုၤန့ၣ်န့ၣ်အပူၤတအိၣ်ဘၣ်အိၣ်သါတၢ်

-(ဂ)န့ၣ်န့ၣ်လၢတနံၤအတီၢ်ပူၤ မ့တမ့ၢ် (၄၄)န့ၣ်န့ၣ်လၢတနံၤအတီၢ်ပူၤ

တံးဘျးတၢ်လဲၤ ဒီးတၢ်မၤတၢ်ပျဲထီၣ်, ဘျီထီၣ်တံးဆၢကတီၢ်

စုကမီၤ တံးလီၤတံး တံးဘျးတၢ်လဲၤအနီၣ်အနီၣ်အစုကတၢ်ဘၣ်. တံးဟ့ၣ်ဘျးဟ့ၣ်လဲၤ တၢ်တံးကတီၢ်ကတီၢ်. ဘၣ်လီၤဘၣ်စးဒီးမၤန့ၣ်ပုၤဂံးလီၤသးခံၣ်မိၤဘၢလၢ တံးမၤကစၢ်တဖၣ် ဒီးပုၤမၤတၢ်ဖီအဘျီစၢၤန့ၣ်လီၤ. တံးဘျးတၢ်လဲၤတံးဘၣ်တၢ်အီၤသ့ၣ် အစုကတၢ်တလဲတဘျီ မ့တမ့ၢ်ဖဲတံးဘျးတၢ်လဲၤလၢ တံးဘၣ်တၢ်အီၤတကတီၢ်စိုဟ်စိုဟ် တန့ၣ်လၢကတီၢ်ဝဲတၢ် (ဂ)သီအတီၢ်ပူၤ န့ၣ်လီၤ. တံးမၤကစၢ်တဖၣ်မၤပုၤတၢ်ဖီ ပုၤမၤတၢ်ဖီအဘျီအပူၤအလဲၤအနီၣ်န့ၣ် ၂၅-တယုၤလၢတၢ် အိၣ်တံးဆဲးအကျဲအစီၣ်, တံးဂ့ၢ်ဖျိဖျိလီၤအတၢ်န့ၣ်တံးဂ့ၢ်အကျဲ အစီၣ်ဒီး တံးလၢကတီၢ်တဖၣ်စုၤတၢ်တံးဘၣ်သုးက့ၢ်န့ၣ်အီၤတံးဂ့ၢ်အစီၣ်န့ၣ်တၢ်.

စးထီၣ်လၢ ၂၀၁၆န့ၣ်လီၤအပြဲၣ် (၁)သီန့ၣ် တံးမၤကစၢ်တဖၣ် ကဘျီထီၣ်ဟံၣ်ပျဲန့ၣ် ပုၤမၤတၢ်ဖီတဖၣ်လၢ တံးဟ့ၣ်ဘျးဟ့ၣ်လဲၤအကျဲအလီၤကတီၢ် ဒီးတံးဒီးလဲၤ ပုၤမၤတၢ်ဖီအတၢ်သိၣ်တၢ်သီၣ် အိၣ်ဝဲအသးန့ၣ်လီၤ.

ပုၤတဖၣ်လၢအတၢ်မၤတဘၣ်ဝဲထွဲဒီးတံးမၤတၢ်ဆၢ (ပုၤတၢ်လီၤဒိၣ်ဆၢတၢ်) အတၢ်ဘျးတၢ်လဲၤမ့ၢ်ဘၣ်တံးဆဲးကမီၤပုၤမၤအါထီၣ်ဒီးတၢ်လၢ စုကမီၤလၢ ၂၅၀၀ ဒ်လီၤ, လၢ တံးမၤကစၢ်မၤကစၢ်တဖၣ်အတၢ်မၤတၢ်ဆၢ အတၢ်လၢကတီၢ်စုၤတၢ်အီၤ, တံးဟ့ၣ် တံးဘျးတၢ်လဲၤ လၢတံးဘၣ်အါထီၣ်ဘၣ်က့ၢ်, ပျဲက့ၢ်တံးမၤအဆၢကတီၢ်အီၤန့ၣ် အခါ ကတၢ် ကမ့ၢ်ခဲၣ် စုကမီၤလၢ ၂၂၅၀န့ၣ်လီၤ.

တံးလီၤတံးလီၤလၢတံးတဖၣ်ပျဲတံးဂ့ၢ် ဒီးတံးဒီးလဲၤပုၤမၤတၢ်ဖီအတၢ်သိၣ်တၢ်သီၣ်အသး ကမ့ၢ်တံးမၤထီၣ်အါအပူၤ ပုၤမၤတၢ်ဖီတဖၣ်(ပုၤမၤတၢ်ဘၣ်တံးဟ့ၣ်ဒီးတံးဘျးတၢ်လဲၤလၢ တံးလၢ အမၤတၢ်ဝဲအီၤတံးပျဲထီၣ် အတၢ်မၤကစၢ်အကျဲအပူၤ ပုၤမၤတၢ်ဖီအတၢ်ဘၣ်တံးဂ့ၢ် (Ministry of Manpower) လၢတံးသဲးသဲးအီၤသ့ၣ်လီၤ.

၅.ပုၤမၤတၢ်ဖီအတၢ်ဘၣ်ဘျး (Employee Benefits)

ပုၤမၤတၢ်ဖီအတၢ်ဘၣ်ဘျး မ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်အတၢ်ဒိၣ်တဖၣ်အကျဲတမ့ၢ်မဲၤလၢ အအိၣ်ဝဲလၢ တံးမၤတၢ်အကျဲလီၤ. အတၢ်ဆဲးလီၤမံၤအပူၤန့ၣ်လီၤ. တံးဂ့ၢ်တဖၣ်လၢအအိၣ်ဝဲန့ၣ် ဘၣ်ယးဒီး တံးပျဲကသုၣ် တန့ၣ်တကျိၤ. တံးဆၢတံးဆဲးအတၢ်ပျဲ ကသုၣ်, တံးဟ့ၣ်မၤတၢ်ဘၣ်လၢ သးအနီၣ်အပူၤ ပျဲထီၣ်တံးအိၣ်ဘၣ်ဘျးအီၤ, တံးသ့ၣ်အိၣ်ဘၣ်ဘျးအိၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ဘျး ပုၤမၤတၢ်ဖီ ဒီးတံးဟ့ၣ်ကနၢၤလီၤသီ ဒီးန့ၣ်အသး, တံးဘၣ်ဘျးဘၣ်ဘျးဒီးဟံၣ်န့ၣ်ယီၤအကျဲ (တံးဆဲးစီၣ်အတၢ်ပျဲကသုၣ်, တံးပျဲကသုၣ်လၢ နီၢ်ကစၢ်အီၤ ဒီးတံးအံၤထွဲက့ၢ်လွဲဒီးဆဲးအတၢ်ပျဲ)န့ၣ်လီၤ.

၆.တံးသိၣ်တံးသီၣ်ဘၣ်လွဲ ဒီးတံးမၤဆၢတၢ်အကျဲလီၤ(Code of Conduct)

တံးမၤကစၢ်ကတီၢ် အဘျီမၤတၢ် ဒီးတံးသိၣ်တံးသီၣ်ဘၣ်လွဲ ဒီးတံးမၤဆၢတၢ်အကျဲ ဘၣ်တံးဟံၣ်ပျဲအီၤလၢ တံးစံးတံးမၤအတၢ်အကျဲလီၤလီၤသး အတၢ်ဆဲးလီၤမံၤအပူၤန့ၣ်လီၤ. တံးမၤကစၢ်လဲၤလီၤတံးဂ့ၢ်တံးဂ့ၢ်ဒီးတံးအကျဲအကျဲတဖၣ် လၢအအိၣ်ဝဲလၢ တံးမၤတၢ်အကျဲလီၤ. အတၢ်ဆဲးလီၤမံၤအလီၤပူၤ ဖဲပုၤမၤတၢ်ဖီလၢအဒီးလဲၤ တသ့ၣ်ညါတံးဂံးအနီၣ်တသ့ၣ်တသ့ၣ်. ပုၤဒီးမိၤဘၢမ့ၢ် တသးလီၤမၤလီၤလၢတံးဂ့ၢ်တံးဂ့ၢ်ကတၢ်တံးလဲၤလီၤအီၤဘၣ်န့ၣ်, ကဘျီထီၣ် လီၤ ကတီၢ်မၤတၢ်လဲၤလီၤအီၤလီၤ.

၇. တံးဟံၣ်ပျဲဒီးထွဲက့ၢ်တံးဂ့ၢ်တံးဂ့ၢ် (Termination and Retrenchment)

ပုၤဒီးမိၤဘၢမ့ၢ် (တံးမၤကစၢ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်, ပုၤမၤတၢ်ဖီမ့ၢ်ဂ့ၢ်) ဟံၣ်တံးဂ့ၢ် မ့တမ့ၢ်ဆိကတီၢ် တံးမၤတၢ်အကျဲလီၤ. အတၢ်ဆဲးလီၤမံၤသ့ၣ်ဝဲ အဝဲသ့ၣ်တက့ၤတက့ၤတက့ၤ တမၤထွဲတံးဂ့ၢ်လၢ တံးမၤတၢ်အကျဲလီၤ. တံးဆဲးလီၤမံၤအလီၤပူၤအနီၣ်န့ၣ်လီၤ. အလီၤပူၤအိၣ်လၢ တံးကတီၢ်တံးဂ့ၢ် ဒီးဆိကတီၢ်, ထွဲက့ၢ် တံးမၤတၢ်အကျဲလီၤအတၢ်ဆဲးလီၤမံၤအပူၤန့ၣ် တံးဒုးသ့ၣ်ညါအတၢ်ကွဲးလီၤ. ကဘျီတံးမၤအီၤ ဒ်အဘျီတံးမၤကတီၢ်အိၣ်အီၤ လၢတံးမၤတၢ်အကျဲလီၤတံးဆဲးလီၤမံၤအလီၤပူၤ ဟံၣ်ပျဲအသးန့ၣ်လီၤ. လၢတံးမၤတၢ်အကျဲလီၤ တံးဆဲးလီၤမံၤအလီၤပူၤ, တံးဂ့ၢ် မ့တမ့ၢ်တံးမၤကတီၢ်အကျဲလီၤအပူၤ, တံးဒုးသ့ၣ်ညါကအိၣ်ကတီၢ်လဲၤလၢ တံးဒီးလဲၤ ပုၤမၤတၢ်ဖီအတၢ်သိၣ်တၢ်သီၣ် အကျဲအပူၤ. လၢကမ့ၢ်တံးဆၢကတီၢ်ဝဲ (၁)သီ ဒီး(၄)န့ၣ်အတီၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်ဆၢပုၤတက့ၤ မ့ၢ်အိၣ်ဒီး ဆိကတီၢ်တံးဒီးလဲၤ တန့ၣ်ဒီးလၢတံးဒုးသ့ၣ်ညါအဆၢကတီၢ်တကတီၢ်တံးဘၣ်အပူၤန့ၣ် ပုၤတက့ၤလၢလဲၤကဘၣ်ဟ့ၣ်ပုၤအဆၢကတီၢ်လၢ တံးအပူၤကလဲၤပုၤသး ဒီးတံးဒုးတံးလဲၤလၢ အအကျဲလီၤတံးလီၤအသး ဟံၣ်သ့ၣ်ပုၤသးလၢတံးမၤကစၢ်တဘၣ်ဂ့ၢ်လီၤ ပုၤမၤတၢ်ဖီလၢအဒီးလဲၤအတၢ်ပုၤမၤထီၣ်တံးမၤဘၣ်တက့ၤ.

၈. တံးဆိကမီၤတဖၣ်လၢဘၣ်လွဲ ဒီးသးအနီၣ်အပူၤ (Age Considerations)

(က) သးအနီၣ်အပူၤအစုကတၢ်ဘၣ် သဲးမၤလၢတံးကမၤတၢ်လၢ စုကမီၤမ့ၢ်မၤန့ၣ်လဲၣ် လၢစုကမီၤန့ၣ်သးအနီၣ်အပူၤလၢ အသးအိၣ်(၁၃-၁၅)န့ၣ်အဘျီစၢၤတဖၣ် တံးပျဲန့ၣ်အီၤလၢ ကမၤတံးမၤအပူၤ မ့တမ့ၢ်တံးမၤတၢ်ဖီ, အစီၣ်ပုၤတၢ်အကျဲ ဘၣ်ဝဲလၢ ကဘျီမၤတၢ်လဲၤစီၣ်ကမၤဟံၣ်အတၢ်မၤ အပူၤဘၣ်. မ့တမ့ၢ်လၢအဘျီတံးဂ့ၢ်ထွဲအီၤလၢ အစီၣ်အပူၤန့ၣ်တန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၢပုၤလၢ သးအိၣ် (၁၆)န့ၣ်သ့ၣ်အစီၣ်တဖၣ်မၤတၢ်လဲၤစီၣ်ကမၤဟံၣ်အတၢ်မၤအပူၤအသး ကအိၣ်ဝဲစဲးအ တံးအိၣ်ဘျီအိၣ်ဘျီအသး ဒီးဒုးသ့ၣ်ညါပုၤမၤတၢ်ဖီအအိၣ်, ပုၤဘၣ်ပျဲဘၣ်အိၣ် (Commissioner for Labor)အသးန့ၣ်လီၤ.

(ခ) တံးအိၣ်ဘျီဘၣ်လဲၤသးအနီၣ်အပူၤမ့ၢ်ထီၣ် (Retirement Age) ဒီးတံးအိၣ်ဘျီဘၣ်လဲၤ သးအနီၣ် အပူၤအတၢ်သိၣ်တံးသီ (Retirement Age Act - RAA) လၢစုကမီၤအိၣ်အသး, တံးအိၣ်ဘျီဘၣ်လဲၤ တံးမၤသးအနီၣ်အပူၤမ့ၢ် (၆၅)န့ၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၢပုၤတံးမၤကစၢ် အိၣ်ဒီးန့ၣ်ယီၤ လၢကဘျီကအိၣ်ကတီၢ်ဒီးလဲၤကအိၣ်ကတီၢ် ပုၤမၤတၢ်ဖီလၢအကျဲအပူၤဘၣ်တံးဂ့ၢ်တက့ၤလၢ သးအိၣ် (၆၅)န့ၣ်သ့ၣ်လီၤ.

၉. တံးဒီးလဲၤထံးကတီၢ်ကအပူၤမၤတၢ်ဖီတဖၣ် (Employees Foreign Employees)

လၢတံးဒီးလဲၤထံးကတီၢ်ကအပူၤမၤတၢ်ဖီ အတၢ်သိၣ်တံးသီ (Employment of Foreign Manpower Act - EFMA)အပူၤန့ၣ် ပုၤထံးကတီၢ်ကအပူၤမၤတၢ်ဖီကတီၢ် ကဘျီမ့ၢ် ပုၤမၤန့ၣ်တံးမၤတၢ်ဖီတက့ၤ စုကမီၤအလီၤပျဲ (Singapore Work Visa)လၢ ကမၤ တံးလၢ စုကမီၤအပူၤအီၤန့ၣ်လီၤ. တံးလီၤတံးဂ့ၢ်ကတီၢ်တံးဂ့ၢ်အံၤ ဘၣ်ကတီၢ်ဒီး တံးအိၣ်လဲးအီၤ လၢစုကမီၤလီၤ (၅၀၀-၃၀၀၀) အပူၤအတုၤ မ့တမ့ၢ် လီၤဘၣ်ယီၤသ့ၣ် တုၤလၢတန့ၣ်, မ့တမ့ၢ် ဒီးဘၣ် တံးစံးညါလဲၤလၢ တံးလီၤဘၣ်ယီၤ ဒီးတံးဒီးဘၣ်တံးအီၤလဲၤလၢစုကမီၤလီၤ (၁၀၀၀-၃၀၀၀) န့ၣ်လီၤ.

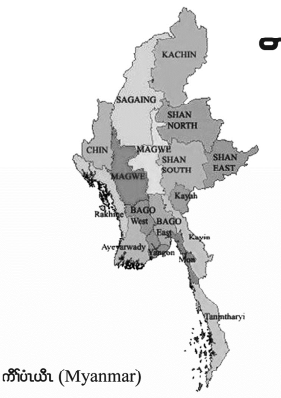

Contact Address

သရၣ်ပုၤထွဲက့ၢ်ကလုၣ်ဒီ (ပုၤန့ၣ်တၢ်)

တံးကတုၤကလုၣ်ဒီဒီးတံးကတုၤလီၤတံးဂံးတၢ်

၀၉၅၁၇၃၀၂၀

၁. ပုၤမၤတၢ်ဖီအလီၤအပူၤ (Labour card) ပုၤအသးပုၤထီၣ် (၁၈)န့ၣ်ကတီၢ်ကဘျီမၤန့ၣ်တံးအံၤလီၤ. ဒီပုၤန့ၣ်လၢအသးပုၤဟံၣ်ပျဲ ပုၤမၤတၢ်ဖီလၢအပူၤအိၣ် ဒီးပုၤမၤတၢ်ဖီ အလီၤအပူၤသးန့ၣ်တံးသဲးသဲး ဒီးပုၤမ့ၢ်အီၤတံးစံးညါတုၤလၢ တံးလီၤဘၣ်ယီၤ (၇)န့ၣ် သ့ၣ်လီၤ.

၂. တံးဘျးတၢ်လဲၤအစုကတၢ် အတၢ်သိၣ်တံးဘျီ (၂၀၁၃) တနံၤအတၢ်ဘျီလဲၤ အစုကတၢ်မ့ၢ် (၄၀၀၀)ဘၢ ဒီးတနံၤန့ၣ်မ့ၢ်(၆၀၀)ဘၢန့ၣ်လီၤ. မ့တမ့ၢ်ဘၣ်လၢ တံးမံၤန့ၣ် တံးတံးဘျီတဖၣ် ဒီးတံးသိၣ်တံးသီအိၣ်အသး ဟဲတဘျီန့ၣ်, တံးပျဲတအိၣ်လၢ တံးကတီၢ် ဟံးန့ၣ်တံးလၢ တံးဂ့ၢ်အပူၤအကျဲဘၣ်, ဝဲအဘျီန့ၣ် ဒီးတံးဘၣ်ဒီးအပူၤအလဲၤလၢ တံးကတီၢ်တဖၣ်က့ၢ်/ ဆိကတီၢ်ကတီၢ်လဲၤ တံးမၤအကျဲန့ၣ်, ဘၣ်တံးဟံးကတီၢ်ဟံးကတီၢ်လဲၤအီၤ ဒီးပုၤတံးန့ၣ်စီၣ်ကတီၢ်. အတံးလဲၤဘၣ်သ့ၣ်ညါအလီၤနီၣ်ဂံၢ် (၈၄/ ၂၀၁၅) ဝဲမံၤပူၤလဲၤ (၃)သီန့ၣ်လီၤ.

၃. တံးဟ့ၣ်တံးဘျီလဲၤအသး (၂၀၁၃) (The Payment of Wages - ၂၀၁၃) အိၣ်ဝဲဒီး တံးဂ့ၢ်တံးဂ့ၢ် (၄)မံၤန့ၣ်လီၤ.

- ပုၤမၤတၢ်ဖီမ့ၢ်အိၣ်အပူၤ (၁၀၀) သ့ၣ်အလီၤန့ၣ်, လဲလၢကတီၢ်တံးဂ့ၢ် တံးကဘၣ်ထုထီၣ်ဟ့ၣ်တံးဘျီတဖၣ်လဲၤလီၤ.

- ပုၤမၤတၢ်ဖီမ့ၢ်အိၣ်အနီၣ် အပူၤ(၁၀၀) သ့ၣ်အစီၣ်န့ၣ်, လဲလၢကတီၢ်အလီၤ (၅)သီန့ၣ် တံးကဘၣ်ထုထီၣ်ဟ့ၣ်တံးဘျီလဲၤ အဲးမံၤကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.

- ပုၤမၤတၢ်ဖီလၢတံးမ့ၢ်မံၤကတီၢ်ကတီၢ်အီၤလၢ တံးမၤန့ၣ် စးထီၣ်မ့ၢ်န့ၣ်ဖဲတံးဆိကတီၢ်အီၤ တံးမၤ (၂)သီဝဲ, ဝဲတံးမၤထီၣ်အပူၤန့ၣ်, တံးကဘၣ်ထုထီၣ်ဟ့ၣ်တုၤကတီၢ်အီၤတံးဘျီတဖၣ်လဲၤန့ၣ်လီၤ.

- လၢပုၤမၤတၢ်ဖီတကမၤ, မ့ၢ်အိၣ်ဒီးမၤထီၣ်ကတီၢ်လၢ တံးမၤန့ၣ်အတၢ်သးအိၣ်ဒိၣ်အသး အပူၤ, ဝဲတံးဆၢကတီၢ်လၢ တံးကဘၣ်ဟ့ၣ်ဘျီဘျးပုၤအီၤကတီၢ်ဝဲန့ၣ် တံးကဘၣ်ထုထီၣ်ဟ့ၣ်တံးဘျီအီၤအဘျီအလဲၤန့ၣ်လီၤ.

၃. စဲးစီၣ်ကတီၢ်လၢလီၤတဖၣ်အသး (၂၀၁၆/၁၉၇၁ - သးအိၣ်ဟံ) (The Factories Act (၂၀၁၆/၁၉၇၁ -မ့ၢ်လုၣ်အပူၤ)

- တနံၤန့ၣ် တံးမၤအဆၢကတီၢ်တဘၣ်အနီၣ်န့ၣ် (၈)န့ၣ်န့ၣ်တၢ်.

- လၢတနံၤအတီၢ်ပူၤ တံးမၤတဖၣ် လၢတံးကဘၣ်မၤအီၤတၢ်န့ၣ်လီၤ (၄၄)န့ၣ်န့ၣ်တံးဂ့ၢ် တဘျီအနီၣ် (၄၈)န့ၣ်န့ၣ်တၢ်. (တံးသိၣ်တံးသီ ၅၉)

- တံးမ့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ်တံးဂ့ၢ်အိၣ်ဘျီဘၣ်အစုကတၢ်တံးဒီးန့ၣ်န့ၣ်တၢ်န့ၣ်, တံးတဘၣ်မၤတၢ်တၢ်န့ၣ်လီၤ အနီၣ်န့ၣ် (၄)န့ၣ်န့ၣ်တၢ် (တံးသိၣ်တံးသီ ၆၃)

- တန့ၣ်ဒီးလၢတံးဂ့ၢ်မၤအီၤထီၣ် တံးမၤန့ၣ်ဘၣ်န့ၣ်, တံးကဘၣ်ဟ့ၣ် တံးအိၣ်ဘျီဘၣ် တံးအိၣ်ဘျီဘၣ် တံးအိၣ်ဘျီဘၣ်, တန့ၣ်တံးစံးညါ မၤတံးန့ၣ်လီၤ.

- တနံၤအတီၢ်ပူၤ တံးမၤတၢ် ဒီးတံးအိၣ်ဘျီဘၣ်အဆၢကတီၢ်ခဲလၢ တဘၣ်အနီၣ်န့ၣ် (၁၀)န့ၣ်န့ၣ်တၢ် အစီၣ်ပုၤ, တံးမၤအဆၢကတီၢ် (၈)န့ၣ်န့ၣ် တံးကဘၣ်ပျဲမၤအီၤထီၣ်ဒုးတံး (၃)န့ၣ်န့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

- လၢတနံၤအတီၢ်ပူၤ, တံးကဘၣ်ဟ့ၣ်တံးဂ့ၢ်အိၣ်ဘျီဘၣ်အိၣ်သါ အဆၢကတီၢ်တံးလီၤ. (တံးသိၣ်တံးသီ ၆၀)

- လၢတံးစံးတံးမၤအတၢ်လဲၣ်တၢ်အပူၤ, တံးမ့ၢ်ဘၣ်မၤတံးန့ၣ် တံးကဘၣ်ဟ့ၣ်တံးဂ့ၢ်အိၣ်ဘျီဘၣ် အိၣ်သါ အဆၢကတီၢ်(၁)သီ ဝဲတံးဘၣ်မၤတံးအနီၣ်အသးအစီၣ်ပုၤ မ့တမ့ၢ် ဝဲတံးမၤတံးဂံး အလီၤအနီၣ်န့ၣ်လီၤ.

- တံးမ့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ်တံးဂ့ၢ်အိၣ်ဘျီဘၣ်အိၣ်သါအနီၣ်အသး ဒ်လၢအသးဘၣ်အပူၤ, တံးကဘၣ်ဒုးသ့ၣ်ညါ လၢတံးကဘၣ်တံးအိၣ်ဘျီဘၣ်အိၣ်သါ အဆၢကတီၢ်အနီၣ်အသး ဝဲလၢလဲၤလဲၤလဲၤလဲၤ (၂)သီအပူၤန့ၣ်လီၤ. (တံးသိၣ်တံးသီ ၆၃(၁))

တၢ်ချးလၢတၢ်မၤပံးမၤမၤတၢ်ဆူထံးလီၤကီၢ်ပုၤ

ဒီးထံးကတီၢ်ကလဲးဘၣ်န့ၣ်

တၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်လၢ

ခဝဲဂ့ၢ်ဒုးအပူၤအလဲၤတဖၣ်

ကြးသ့ၣ်ညါဝဲ

ကီၢ်မလ္လုဂီၤ (Malaysia)

ကီၢ်မလ္လုဂီၤအိၣ်ဒီး တံးသိၣ်တံးသီသးန့ၣ် ဘၣ်ညါ ဒီးကတီၢ်ဒီးလဲၤ ပုၤမၤတၢ်ဖီအပူၤလၢ အဘျီတံးဟံးလီၤအီၤဝဲ ၁၉၇၃န့ၣ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်အိၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါလၢ အကျဲတံးမၤန့ၣ်လဲၣ်န့ၣ်, အဝဲန့ၣ်မ့ၢ် ကီၢ်မလ္လုဂီၤအပူၤမၤတၢ်ဖီ အပူၤမၤတၢ်ဖီ တံးလီၤန့ၣ်လီၤ. ဝဲတံးသိၣ်တံးသီအံၤ အတၢ်ဂံၢ် အိၣ်မၤ အတံးလၢအဆၢကတီၢ်အနီၣ်န့ၣ်, တံးဂ့ၢ်ဂံၢ်ထံး(၇)မံၤလၢ န့ၣ်ညါအိၣ်အိၣ်ဒီးလဲၤ ဒ်လၢအံၤအသးန့ၣ်လီၤ.

၁. တံးဒီးအိၣ်ဒီး (Protection)

စုလၢအဘၣ်တံးသ့ၣ်အီၤလၢ ကီၢ်မလ္လုဂီၤ, ကီၢ်မလ္လုဂီၤရက့ၢ် (Malaysian ringgit - RM)န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ် မၤန့ၣ်တံးဘျီတံးဂ့ၢ်န့ၣ်ဒီး (RM ၁၅၀၀)အပူၤန့ၣ်, နဘၣ်တံးဒီးအိၣ်အိၣ်ပျဲမၤလၢလၢပုၤမ့ၢ်လီၤ (လီၤသးအသးအိၣ်ညါ). မ့ၢ်မၤန့ၣ် တံးဘျီတံးလဲၤ (RM 1500 – RM 5000) အပူၤအတုၤန့ၣ်, နဘၣ်တံးဒီးအိၣ်အိၣ်ပျဲမၤန့ၣ်ထံးစုၤမီၤ ဘၣ်ဆၢ တံးကမၤစၢၤန့ၣ်လၢ ပုၤကတီၢ်န့ၣ်တံးလၢန့ၣ်ထံးစုၤမီၤ အအိၣ်ဝဲတံးမၤလီၤ အဝဲးအနီၣ် လၢကမၤစၢၤ ဆူထီၣ် နတံးမၤသးစံးတံးအတၢ်အကျဲလီၤအကျဲန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၢဒီးမ့ၢ်မၤန့ၣ် တံးဘျီတံးလဲၤအနီၣ်န့ၣ် (RM 5000)န့ၣ်, နဘၣ်ညါပုၤလၢ အတၢ်မၤကတီၢ်ထံးစုၤမီၤန့ၣ်သ့ၣ်လဲၤ. လီၤကံးဒီးအိၣ်ဒီးန့ၣ်တံးမ့ၢ်တံးဒုးန့ၣ်တဖၣ်အသးန့ၣ်လီၤ.

၂. တံးပျဲကသုၣ်တနံၤတဘျီ (Annual Leave)

ဒီးကတီၢ်ဒီးလဲၤပုၤမၤတၢ်ဖီအတၢ်သိၣ်တံးသီအံၤ ၆၀(c)ဟံၣ်ပျဲတံးဂ့ၢ်ဘၣ်ထွဲဒီး တံးပျဲကသုၣ်အကျဲအိၣ်ဝဲအသး, နတံးဒီးန့ၣ်တံးပျဲကသုၣ်ကတီၢ်န့ၣ်ထီၣ်အသးလၢ နတံးမၤတၢ် ဝဲဒီးန့ၣ်လၢ အဒီးလဲၤန့ၣ်အဆၢကတီၢ်အနီၣ်အပူၤ ပုၤန့ၣ်ပုၤန့ၣ်အစီၣ်န့ၣ်လီၤ.

- န့ၣ်ညါအပူၤလဲၤ, အစုကတၢ် (၈)သီ

- (၂၅)န့ၣ်, အစုကတၢ် (၁၅)သီ

- ၅န့ၣ်အပူၤအိၣ် အစုကတၢ် (၁၆)သီ

၃. တံးမၤတၢ်ပျဲက့ၢ်တံးဆၢကတီၢ် (Over time)

နတံးမၤကစၢ်မ့ၢ်မၤန့ၣ်အိၣ်ဒီးအကျဲအသးအပူၤန့ၣ်, နဘၣ်ညါတံးအလီၤတဖၣ်ဘၣ်. တံးသိၣ်တံးသီ ၆၀(m) ကမၤစၢၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၢကဘၣ်မ့ၢ်ဒုးလၢ တံးအကျဲအသးလၢ တံးထီၣ်တံးအီၤ. ဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဖီသ့ၣ်အကျဲစီၣ်လီၤ. တံးသိၣ်တံးသီ ၆၀(m) ဝဲလဲၤ တံးဘၣ်ဖဲဘၣ်မၤတၢ် အနီၣ်န့

